

del nostre NE., i també del NO.: a l'Alt Pallars (Manyanet, alta vall del Bostia), parlant d'un escampall de bordes: «davall hi havien dos *possessions* i ara ho té tot un». També en bastantes comarques valencianes: en tot cas se sent espessament a tota la comarca morellana, Tinença i Baix Maestrat (Vallibona, Xert, Vinaròs) (1961); ja arran del trifini amb Tortosa i Matarranya, a Bel, em parlen de *la possessió de la Fòu* una de les més importants del terme (1961). De nou, en el baix Xúquer, no sé si ben bé amb el mateix abast, però almenys «la *possessió* de la Senieta» r Cullera és una finca rústica (1962).

Quant a les Illes, el mot és també usual a Menorca, i per a Mallorca deixem la paraula a *AlcM*, el *BDLC* etc.; altra cosa fóra com voler regar els freus de Formentera. Endemés té raó En Moll en dir que és una finca amb casa; en té, però, i no en té, si vol afirmar que no s'usi també en sentit més ample, en el mateix Mallorca, on a cada pas (quilòmetres lluny de tot edifici) se sent «aquesta *possessió* la *šáp* es torrent de ---» (Alaró, 1963).

¿No fóra possible restaurar en tot el seu vigor l'ús de *possessió* en lloc de *finca* en català central i en la llengua comuna literària? Fabra ja li posa a aquest l'estigma «cast». Voto perquè tots plegats ens hi enjонquem. *Possessioneta* se sent molt per Mall. *Possessionar* [Lab.]. *Possessional* [Lab.]. *Desposseir* [JoMartorell]: «Serà manifesta la veritat de la llur gran malesa que han feta a la majestat del Sr. Emperador, de haver-li levat la major part del Imperi, e treballen en *despossehir-lo* del tot» (Ag. II, 120); Pseudo-Boades, c. 1680 (Ag., 89, 441). *Desposseiment* *Desposseidor* *Presidir* [DTO 1647], pres del ll. *praesidère* 'seure al capdavant', 'protegir'; *presidor*, rar; *president* [1360-70] en el sentit de 'superiors monacals': «Diners e roba ajustar / per a fer gran providència / a parens no pobres dar, / falsa licència / de lus *presidents* haguda, / ab falsies e ab maneres» prosificat en el *Lt de les Dones*, § 301 (*Prosis* VI, v. 5, *EntreDL* I, 200) BMetge anomena *presidents infernals* les divinitats governadores de l'infern pagà (Minos, Radamantós, Prosèrpina etc.) (*Somni* III, *NCl*, 86.12)

Catalunya ha tingut grans presidents: Claris, Prat de la Riba, Macià, Companys: «Lluís de Catalunya, *President* d'ombra encesa, / --- / llargament amanyagues les muntanyes maternes, / ets pastor d'esperança, entre immòbils ramats, / i com un foc vestit de boira i de lluernes / davalles a abraçar les captives ciutats», Agustí Bartra (*Coral a Companys*, 1954); «--- / Sonaren pany i forrellat. / De sos amics era en la casa: / del perseguit i del postrat; / tenia allí per companyona / la catalana llibertat / --- / Heus ací la Mort, *President!* / --- / ell espera la veu de. —Foc! / --- / i encetar-se'n la paraula --- / ell cridà. —Visca Catalunya! — / Tot, gent i pati, es va desfer / ---», JoCarner, 1952. *Presidenta* [Lab.]. *Presidència* [Busa-N, 1507]; *presidencial*; +*presidencialisme*, sistema triat pels E. U. A. i per la Catalunya lliure de 1931-8 (Coromines contribuï a fer-lo triar).

Presidi, manllevat del llatí *praesidium* 'protecció',

'guarnició, posició militar' [1647, en el diccionari Torra, només en el sentit llatí militar. «*praesidium*, *propugnaculum*, arx»], com que als llocs de guarnició espanyola a la costa marroquina i de terres catalanes eren enviats els castigats i condemnats, el mot es prengué en el sentit de 'presó de forçats' (l'existència del qual ja es dedueix de l'ús del mot a l'article *presidari* [Belv.], *-sidiari* [Lab.], vulgarment es diu *presiri* (de fet mot general en cat central fins al nostre segle) o *presiti* en el P. Val. (*T. del Xè* I, 307) i a Eivissa, a l'entrada del port de la qual «S'illa Murada havia set un *praxiti*» (1963); *presidari* única forma en curs real per més que no ho admetin els nostres diccionaris i serà en va entestar-se a voler-ho canviar, en una nació on fa tantes generacions que ho han estat a bolidrons els millors demòcrates patriotes.

Residir, pres del ll. *residère* 'restar assegut', 'romandre, sojornar', 'subsistir, durar'; no estava en ús comú en temps d'Èximenis, que amb el valor de *residere* usava simplement *seure*: «en los lombes de l'om *seu* la sua luxúria», «diffamador --- aquests viven, com lo ca de la carnisseria --- axí lo diable agudament los *seu* en la llengua», *Dones* (pp. 103.25, 392.29). Ja començava a circular a mj. S. XV: «--- e *recidint* la senyora rayna en la present vila ---» a. 1451 (*InuLC*); 1474, *Trobes V. Maria, AlcM*; «Tresponts --- lo monestir és tot derrochat, és rural, que no y *resideix* nigú», en el Segre Mj., prop del Coll de Nargó, *Spill* (1518) de Castellbò, 44r^o; «en la vila de Besalú contínuament estan, y *resedexen* en aquella, set o vuyt doctors o licenciats, los quals poden servir de jutges». En lèxics des de Busa-N. i *DTO* 1647, súplica del sindic de Besalú al rei, a. 1585 (*CoDoACA* VIII, 490).

Anticipat pel seu part. actiu ll. *residens*, *-entis*, que Cerverí usava translaticíament en el sentit de 'estable, tranquil': «en cort --- gays e *residens*» (37/98.10), *AlcM* des de 1365; «lo Sr. Rey *resident* en Barchinona» aa. 1391 i 1393 (*InuLC*), amb el mateix valor, *residint* [c. 1540, MParets, *DAG*]. Encara més, *residència* 1599 *AlcM*. acusació d'uns «que no volen fer *residència*» en un doc. de 1230-57 relatiu a Vilamur (alt Pallars), PPujol (*Doc. Vg Urg*, 13.10), *Cost. Tort.* [*DAG*], i l'*InuLC* diverses cites des de 1321; en lèxics des del Busa-N «Sots elet a ésser rector de l'esgleya per ço que y façats *residència*», Lull (*Lt de Sta. Maria* 142). *Residencial* [Lab.], *Residenciar* [Belv.].

Resseure; *ressegada* *Residu*, manllevat del ll. *residuum* id., neutre de l'adj. *residuus*, *-a*, *-um*, 'que resta, que roman': de primer usat en forma llatina: *residuo*, Busa-N.; *lo residuum* [1523, *Ardits*, *DAG*]; *residu*, c. 1500, Albert el Gran (*AlcM*); *residual*, terme usat per regants («aigües *residuals*») PnaCast. (Xilxes, 1961), i pels lingüistes (*mots*, *formes*, *residuals*: provinents d'una llengua de substrat).

Sobreseure o *sobreseir*, del ll. SUPERSEDERE 'asseure's enfront d'una cosa' (per pensar-s'hi) En el *Regiment de Sanitat* d'AVilanova-BgSarriera (1310) vol dir 'seure (materialment) al damunt': a l'atacat de mores certa «pólvora --- deu ésser posada ab drap sobre l dit loc, o deu hom *sobre-seer* en una sponja»